

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. V. An hæc propositio (Deus assumpsit hominem) in rigore &
proprietary sermonis sit vera?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

latione Patris ad plures filios terminata. **A** Denique suaderi potest conclusio alia ratione faciliori, quam Cipullus sic proponit. Implicat quod eadem natura creata simul sit in alieno supposito, & non sit in alieno supposito: At hoc sequeretur ex eo quod natura humana manens in propria persona esset assumpta à Persona divina: Ergo hoc implicat contradictionem. Major est certa, propter manifestam contradictionem quam dicit esse in alieno supposito, & non esse in alieno supposito. Minor etiam quoad primam partem patet, nam Persona divina est suppositum extraneum à qualibet natura creata. Quoad secundam verò probatur: Effectus formalis subsistentiæ propriæ, est reddere naturam subsistentem in se, & per se, & non in alieno supposito, ut docent Philosophi in Metaphysica, constatque ex ipsa nominis etymologia, nam apud Latinos subsistere in se, idem sonat ac sistere seu terminari in se, & non in alio: Hoc autem cum non dicat exclusionem à subiecto, quia qualibet natura substantialis completa, per se ipsam habet quod non sit in alio tanquam in subiecto, oportet quod dicat exclusionem seu negationem essendi in alio ut in supposito.

§. II.

Præcipue objectiones solvuntur.

100. **O**bjicies primò: Damascenus libro cur ad imaginem Dei sumus, hæc habet: *Dei Filius salutari Patri voluntate factus est homo, naturamque humanam sibi unā cum humana voluntate qua natura est conjunxit, hominis autem hypostasim non conjunxit.* Et rationem reddit: *Ne natura humane voluntati qua natura attribuitur, voluntate eā qua hypostasim attingit, à divine voluntatis præscriptione discederet, sed ei sponte pareret in omnibus.* Ex quibus verbis hoc potest desumi argumentum: Ideo juxta Damascenū, Verbum assumpsit naturam humanam, non autem hypostasim hominis, ne fieret assumptio cum qualifaretur peccabilitas: Ergo supponit assumptionem hypostasis esse possibilem. Consequentia patet, nam si repugnaret, non ideo assumpta non fuisset hypostasis humana, ut peccabilitas vitaretur, sed quia impossibilis esset.

101. **R**espondeo primò, meritò dubitari posse an hæc translatio legitima sit, cum in testimonio adducto, Damascenus duplicè distinguat voluntatem, unam hypostasis, & aliam naturam, quæ distinctio fictitia est, & Theologiæ ac Philosophiæ repugnans; Philosophi enim & Theologi unam tantum in homine voluntatem agnoscunt, quæ naturæ ut quo, & supposito ut quod, in omnibus suis operationibus tribuitur.

Respondeo secundò: Cum Damascenus loco citato docet Verbum conjunxisse sibi naturam humanam & illius voluntatem, loqui de conjunctione physica per unionem ad divinam subsistentiam: cum autem subdit, non conjunxisse sibi hypostasim hominis, loquitur de conjunctione quam hæretici docebant, scilicet per solum affectum & specialem amorem; & hujus rationem reddit, *Ne voluntate hypostasis, natura humana à Dei voluntate discederet*: Hæc autem affectiva solum conjunctio quam hæretici astruebant, etsi de facto non detur, & à Conciliis contra Nestorium congregatis damnata sit, tamen possibilis fuit.

Tertiò responderi potest, admittendo Damascenum loqui de conjunctione physica hypostasis hominis ad divinam subsistentiam, & negationem negare ob rationem assignatam, nempe ut peccabilitas vitaretur, non supponendo talem unionem fuisse possibilem, sed abstrahendo ab hac quaestione, an sit possibilis, vel non.

Objicies secundò: Eadem numero natura divina terminata personalitate Patris, rursus terminatur personalitate Filii, & Spiritus Sancti, ab eo quod una persona divina terminetur per aliam: Ergo similiter natura humana terminatur personā propriā, potuit terminari personalitatem Verbi, absque eo quod personalitas Verbi terminaret personam humanam.

Respondeo, concessio Antecedente, negando Consequentiam; licet enim natura divina possit simul terminari triplici subsistentiā, hoc tamen non potest contingere in natura creata, tum quia illud competit divinæ naturæ ratione suæ infinitatis, à qua deficit qualibet natura creata: Tum etiam, quia probando nostram conclusionem, plures assignavimus rationes disparitatis inter propriam personalitatem respectu naturæ creatæ, & personalitates divinas, tam comparatè ad naturam divinam, quam etiam comparatè ad creatam.

Objicies tertio: Natura humana terminata per alienam personalitatem, scilicet per subsistentiam Verbi, potest assumi à Patre & Spiritu Sancto: Nam ut disputatione præcedenti cum S. Thoma docuimus, omnes tres persone Trinitatis, poterunt eandem numero naturam assumere: Ergo terminata propriā personalitate, poterit assumi Verbo, non assumptā personalitate.

Respondeo, concessio Antecedente, negando consequentiam, & paritatem: Nam subsistentia propriā constituit naturam subsistentem per se in se, subsistentia verò aliena constituit illam subsistentem in alio: implicat autem contradictionem, quod eadem natura simul subsistat per se & in alio, non verò quod habeat plures modos subsistendi in alio; quia subsistere per se & in alio, sunt duo modi subsistendi inter se oppositi, & quorum unus, virtualiter saltē, includit negationem alterius: Plures verò modi essendi in alio, non habent inter se hanc repugnantiam & oppositionem, nec unus includit virtualiter negationem alterius. Potestque id declarari & illustrari exemplo accidentis, videmus enim quod omniatō implicet idem accidens simul esse per se & in alio, ceterum quod simul possit esse in pluribus subiectis, multi extra Scholam D. Thomæ concedunt, saltē de absoluta potentia. Duas alias rationes discriminis probatione 3. & 4. nostræ conclusionis insinuavimus, quæ ibidem videri poterunt.

ARTICULUS V.

An hæc propositio (Deus assumpsit hominem) in rigore & proprietate sermonis sit vera?

Ratio dubitandi est, quia modus ille loquendi passim invenitur apud Concilia & sanctos Patres, nam in Concilio Toletano 1. in Confessione dicitur, *Credimus Filium Dei ex utero Virginis assumpsisse hominem.* Similia habentur in Toletano 6. cap. 1. in Toletano 11. in confess. fidei, & in Francofordensi in Epistola

cum docent Verbum assumplisse hominem, non sunt proprie, sed improprie intelligenda, id est assumplisse humanitatem, sumendo concretum pro abstracto, quia est impropria locutio, & figura Synecdoche, quia accipit totum pro parte: vel quia assumptio terminata est ad hoc ut Filius Dei esset homo, juxta quam intelligentiam, non sumitur homo per modum extremi assumpti, de cuius ratione est assumptioni præsupponi, sed per modum termini effecti per assumptionem; quæ etiam non est propria, sed impropria locutio, nam Verbum assumere proprie non explicat effectiorem, sed tractionem unius ad esse alterius, & ideo in rigore acceptum, non dicitur determinato effecto, sed de extremo alteri unito, & ad esse illius assumpto. Solutio est D. Thomæ hic art. 3. ad 1. ubi ait quod huiusmodi locutiones non sunt extendende tanquam proprie, sed præ sunt exponende ubi-
cunque à sacris Doctoribus ponuntur: ut dicamus hominem assumptum, quia eius natura est assumpta, & quia assumptio terminata est ad hoc ut filius Dei sit homo.

ARTICULUS VI.

Utrum humanitas Christi, ut actu conjuncta Verbo Divino, ejusque personalitate terminata, appetitu innato, subsistentiam propriam & sibi connaturalem appetat?

§. I.

Quibusdam præmissis referuntur sententiæ, & vera eligitur.

113. PRO resolutione hujus difficultatis in primis recolendum est ex Tractatu de Visione beatifica, duplicem a Philosophis & Theologis solere distingui appetitum; unum innatum, qui est inclinatio seu propensio ab Authore naturæ indita, quæ ut aquæ res, absque ulla cognitione in suum bonum connaturale est propensio, qualis est propensio gravis in centrum, & levis ad locum sursum: alterum elicitedum, qui est actus appetendi à speciali aliqua potentia sensitiva vel rationali procedens, & in bonum cognitum sub ratione boni tendens.

114. Deinde advertendum est, appetitum naturalem seu innatum esse duplicem, unum in actu primo, qui nihil aliud est quam ipsa rei naturæ secundum se veluti naturaliter inclinata ad proprium bonum; alterum in actu secundo, qui est operatio aut quasi operatio naturæ tendentis in bonum sibi connaturale: v. g. gravitas in lapide est appetitus innatus seu naturalis in actu primo ad centrum; gravitate autem est appetitus naturalis in actu secundo.

115. Tertiò ut certa ab incertis separentur, suppono tanquam certum, humanitatem Christi, sicut & alias, habere inclinationem naturalem in actu primo ad propriam subsistentiam; hæc enim, ut dicebamus, nihil aliud est quam entitas humanitatis secundum se, ut ex ea naturali sequelâ nata est sequi propria personalitas, unde si separaretur à Verbo, illam per naturalem resultantiam haberet, seu de novo acquireret. Difficultas ergo consistit in hoc, utrum humanitas Christi, considerata ut actu conjuncta Verbo Divino, habeat appetitum naturalem per modum actus secundi ad propriam personalitatem; eo proportionali mo-

do quo lapis detentus sursum, non solum per gravitatem, sed etiam per gravitationem tendit in centrum, & conatur removere & vincere prohibens?

Partem affirmativam tenent Scotus quolibet 19. qu. 3. Vazquez hic disp. 34. & Cabrera disp. 8. Negantem verò sequuntur Cajetanus, Medina, Alvarez, Joannes à S. Thoma, Cipullus, & alii ex nostris Thomistis, cum quibus.

Dico, humanitatem Christi actu unitam Verbo non habere inclinationem, seu appetitum naturalem, per modum actus secundi, ad propriam personalitatem.

Probat per primò: Potentia perfecta & completa per actum & formam perfectiorem, & eminenter formaliter continentem perfectionem altius actus vel formæ imperfectioris, non habet naturalem appetitum ad illum actum vel formam minus perfectam: Sed humanitas Christi assumpta à Verbo, completur & perficitur per subsistentiam increatam & infinitam. Verbi Divini eminenter formaliter continentem totam perfectionem propriam personalitatis: Ergo humanitas Christi ut completa illâ divinâ personalitate, non amplius appetit subsistentiam propriam & connaturalem. Minor est evidens, Major probatur: Tum quia potentia non inclinatur ad aliquid minus actum & formam, nisi ut ab illâ perficiatur, compleatur, & adjuvetur. Ergo si potentia completa per actum vel formam nobiliorem, & eminenter formaliter continentem perfectionem altius, majorem ab illo recipiat perfectionem & aequalitatem, quam recipiet ab actu vel forma imperfectiori, non habet rationalem inclinationem ad illum actum vel formam imperfectiorem. Tum etiam, quia si potentia completa per actum perfectiorem & nobiliorem, appeteret naturalem imperfectiorem, ille appetitus naturalis ferretur in malum ut sic, quia minus bonum & minus perfectum habet rationem mali, respectu melioris & perfectioris.

Adde quod, qualibet inclinatio est satiata & perfecta, quando attingit aliquid continentem eminenter formaliter suum terminum: Ergo si humanitas non habet naturalem appetitum ad actum vel formam inferioriorem. Consequencia patet, Antecedens verò variis exemplis declaratur & illustratur. In primis enim videmus appetitum naturalem hominis perfecte satiari per beatitudinem supernaturalem, nec desiderare naturalem, quando supernaturalem possidet, quia scilicet beatitudo supernaturalis eminet illo modo continens totam perfectionem beatitudinis naturalis. Secundo, unusquisque appetit naturaliter acquirere scientias omnium rerum, si tamen alicui concederetur totam omnium scientiam infusa, & beatifica, non haberet amplius appetitum scientiæ acquirere. Tertiò, si esset aliqua forma quæ contineret omnes perfectiones omnium formarum corruptibilium; tunc materia informata tali formâ plenè satiaretur, nec alias appeteret. Et si esset aliquid continens quidquid est in centro respectu lapidis, lapis in illo existens quiesceret licet in centro, nec deorsum gravitaret. Ergo qualibet inclinatio est satiata & perfecta, quando attingit aliquid continens eminenter formaliter suum terminum.

Dices cum Vasquez, hoc argumentum convincere quidem humanitatem Christi non appetere propriam personalitatem appetitu elicitedo, quia ille ducitur cognitione & apprehensione, ac pro-